

Jak změnit nařízení vlády č. 362/2005 Sb.

Ing. Karel Škréta (VÚBP)

Českomoravská komora lešenářů (ČMKL) pořádá kurzy pro specialisty na lešení již osmým rokem. Převzala tuto úlohu od organizace Gradua-Cegos a ta zase od Ústavu pro vzdělávání pracovníků ve stavebnictví. K celé této historii se ale váže jedna omezující skutečnost. **Požadavky na kvalifikaci tohoto odborníka nebyly nikdy jasně definovány v právních předpisech.** Jedním ze záměrů, které si ČMKL stanovila při svém založení, byla náprava tohoto nedostatku.

Původní představa právního řešení spočívala ve využití mezinárodní spolupráce a převzetí pravidel pro vzdělávání a kvalifikaci, která by byla společná pro více zemí Evropské unie. ČMKL se podílela na založení Evropské unie lešenářských organizací, přičemž jedním z očekávaných cílů bylo sjednocení požadavků na kvalifikaci lešenářů a odborně způsobilých osob v EU. Evropské lešenářské organizace se k tomuto záměru hlásí, nicméně praktické řešení se ukázalo být ještě daleko. Jednotlivé státy mají své vlastní, národní postupy, kterými prokazují odbornou způsobilost pro činnosti související s dočasnými stavebními konstrukcemi a nemají praktický zájem o změny v zavedených postupech. Svou roli může hrát i ochrana pracovních trhů v jednotlivých zemích.

Jako vhodné řešení zvolila ČMKL systém profesních kvalifikací, podložených zákonem č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. V rámci národní soustavy kvalifikací, na půdě sektorové rady pro vyhrazená zařízení, zpracovala skupina odborníků z ČMKL čtyři profesní kvalifikace:

- Projektant lešení
- Instruktor lešenářské techniky
- Lešenář šéfmontér
- Lešenář montážník

ČMKL získala od Ministerstva práce a sociálních věcí autorizaci pro provádění zkoušek a v letošním roce již proběhly

první zkoušky uchazečů o profesní kvalifikaci Instruktor lešenářské techniky a existují tak první držitelé příslušného osvědčení.

O těchto skutečnostech jsme již v Lešenáři informovali. V této souvislosti je potřeba mít na zřeteli, že dalším krokem k plnému uplatnění profesních kvalifikací, je jejich zařazení do právního předpisu. Předpokládá se, že to bude provedeno v rámci revize stávajícího nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky. Pokud k revizi dojde, neměla by se soustřeďovat pouze na zařazení odkazů na nové profesní kvalifikace, ale je to příležitost k dalším úpravám a doplňkům stávajících požadavků, které se netýkají jenom problematiky dočasných stavebních konstrukcí.

K tomuto tématu se v březnu 2018 sešla schůzka zájemců o tuto problematiku z řad ČMKL. Setkání sloužilo pouze jako diskusní fórum, z něhož nevzešel žádný jasně formulovaný požadavek na změnu uvedeného nařízení. Diskutovalo se o následujících možných úpravách a změnách textu.

Tělo předpisu:

§ 3 odst. 1 b)

- Vysvětlit rozdíl mezi požadavky na zajištění proti pádu mezi NV 362/2005 Sb. (od 1,5 m) a NV 101/2005 Sb. (od 0,5 m).

§ 3 odst. (4)

- Měla by být doplněna definice zábrany – doporučeno převzít z bývalé vyhlášky č. 324/1990 Sb.
- Lépe definovat práce pod korunou vyzdíváné zdi.

§ 3 odst. (5)

- Termín ohrazení není v souladu s ČSN 738106.

§ 8

- Měly by být upřesněny práce ve výškách, které mohou být vykonávány osamoceně.

Příloha předpisu

Bod I odst. 4

- Vysvětlit rozdíl ve výšce zarážky mezi NV 362/2005 Sb. (0,15 m) a NV 101/2005 Sb. (0,10 m).
- Jasně formulovat požadavek na výšku zábradlí u lešení, která v souladu s evropskými normami činí 1,0 m.

Bod II odst. 3

- Uvážit možnost používání OOP pro zadržení a polohování přímo u hrany pádu.

Bod VII odst. 2

- Jako odborně způsobilou osobu, která provádí výpočty pevnosti a stability, uvést držitele profesní kvalifikace Projektant lešení.

Bod VII odst. 3

- Jako odborně způsobilou osobu, která navrhne konkrétní postup montáže, používání a demontáže, uvést držitele profesní kvalifikace Instruktor lešenářské techniky nebo Lešenáře šéfmontéra.

Bod VII odst. 4

- Lépe formulovat podmínky bezpečné dočasné stavební konstrukce. Text ovšem vychází z evropské směrnice, takže jej nelze zásadně přepracovat.
- Doplnit požadavek, že lešení musí odpovídat normovým hodnotám.

Bod VII odst. 5

- Jako odborně způsobilou osobu, která předává dočasnou stavební

konstrukci, uvést držitele profesní kvalifikace Lešenář šéfmontér.

- Včlenit do tohoto ustanovení zjednodušený způsob předání lešení pro případy, kdy si lešení staví pracovník pouze pro sebe a předává ho tedy sám sobě.
- Uvést minimální náležitosti, které musí obsahovat předávací protokol.
- Uvést povinnosti předávající a přijímající osoby.

Bod VII odst. 6

- Uvážit, zda není potřeba u odborných prohlídek výslovně uvést povinnost zápisu o kontrole.

Bod VII odst. 7

- Jako odborně způsobilou osobu, která vede montážní nebo demontážní práce a práce na podstatných úpravách DSK, uvést držitele profesní kvalifikace Lešenář šéfmontér.
- Jako odborně způsobilou osobu, která montuje a demontuje DSK, nebo je podstatným způsobem přestavuje, uvést držitele profesní kvalifikace Lešenář montážník.
- Přesněji formulovat požadavky na školení lešenářů tak, aby zaměstnavatel při stanovení jeho rozsahu musel vycházet z náročnosti prováděných lešenářských prací.

Bod IX d)

- Teplotu omezit i horní mezí, např. + 50 °C.
- Teplotu uvádět jako korigovanou vzhledem k dalším podmínkám, jako je rychlost proudění vzduchu (viz MV 361/2007 Sb. Příloha 1 část D).

Bod XI

- Včlenit požadavek na osobu, která může školit lešenáře, tj. Instruktora lešenářské techniky.

Požadavky na znalosti uchazečů o profesní kvalifikace pro lešení jsou poměrně vysoké. Proto bude potřeba do předpisu zpracovat určité úlevy pro jednodušší lešeňové konstrukce, jak bylo již prezentováno v jednom z minulých článků v Lešenáři.

Podle stávající představy by lešení do výšky 12 m mohl stavět, předávat a provádět odborné prohlídky pracovník bez profesní kvalifikace, vyškolený instruktorem lešenářské techniky. Pro lešení od 12 m do 25,5 m by lešení musel stavět nebo práce řídit, lešení předávat a provádět jeho odborné prohlídky, alespoň lešenář montážník. Teprve lešení nad 25,5 m by musel stavět lešenář montážník, řízení prací a předávání lešení by bylo záležitostí lešenáře šéfmontéra a projekt lešení by musel zpracovat, nebo alespoň zkontrolovat, projektant lešení.

Nesmíme také zapomenout další profesní kvalifikace, které vznikly pro pracovníky, kteří využívají osobní zajištění. Jedná se o technika pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou a instruktora pro práce ve výškách a nad volnou hloubkou. Způsob, jak by mohly být tyto profesní kvalifikace zahrnuty do revidovaného předpisu, zatím není zcela jasný a bude jistě ještě předmětem dalších diskusí.

Závěrem ještě k otázce, zda bude moci nový předpis požadovat výhradní uplatnění profesních kvalifikací. Příkladem může být profesní kvalifikace potápěč, která je již uplatněna v nařízení vlády č. 591/2006 Sb. Zde je v textu uvedeno,

že práce smí vykonávat jen odborně způsobilá fyzická osoba podle jiného právního předpisu a v odkazu pod čarou je uveden zákon č. 179/2006 Sb., který profesní kvalifikace zastřešuje.

Ve vysvětlení MPSV k závaznosti využití této profesní kvalifikace je zmíněn náleží Ústavního soudu konstatující, že poznámky pod čarou nemají normativní charakter. Poznámka pod čarou je legislativní pomůckou, která nemůže být závazným pravidlem pro výklad příslušného právního předpisu. Kvalifikační předpoklady pro výkon určitých pracovních činností nemohou být stanoveny nařízením vlády, tj. podzákonným předpisem, protože podle čl. 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, která je součástí ústavního pořádku České republiky jen zákon může stanovit podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností.

Z tohoto vyplývá, že ani zařazení odkazu na lešenářské profesní kvalifikace do revidovaného nařízení vlády č. 362/2005 Sb. nemusí znamenat, že příslušné činnosti mohou vykonávat výhradně a pouze držitelé profesní kvalifikace. I tak to však bude výrazný podnět pro využití profesních kvalifikací a zvýšení jejich prestiže. ■